

Biblioteka Publiczna
Podlaskiej
Wojewodztwa
KRAJOWY OŚRODEK
INFORMACJI, BIBLIOGRAFII
DZIAŁALNOŚĆ
I WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 12a
21-500 Biata Podlaska
tel. (083) 343-61-11

Ziemia

Parczewska

Nr 11 (19) listopad 2003

Miesięcznik społeczno-kulturalny powiatu parczewskiego

cena: 1,50 zł (w tym 7% VAT)

Widowisko plenerowe „Gościna w Jabloniu” przed pałacem Zamoykich...

500 LAT JABŁONIA

...cieszyło się ogromnym zainteresowaniem licznie zgromadzonej publiczności

Foto: B. Sarnowska

W numerze:

- Sukces strażaków z Parczewa
- Jubileuszowe uroczystości w Jabloniu
- Obchody Dnia Edukacji Narodowej
- Tam, gdzie szemrze Konotopa
- Sport

Nasze środowisko

- dodatek ekologiczny

www.parczew.pl
ISSN - 1643-5222

Jerzy Maśluch ponownie prezesem
ZP PSL w Parczewie

II Powiatowy Zjazd PSL w Parczewie

W niedzielę, 12 października 2003 r. odbył się w Parczewie II Powiatowy Zjazd Polskiego Stronnictwa Ludowego. Na Zjazd przybyło 60 delegatów i szereg osób zaproszonych. Zjazd udzielił skwitowania ustępującym władzom. Prezesem nowego Zarządu Powiatowego ponownie wybrano Jerzego Maślucha. Ponadto w skład Zarządu weszli: Artur Becher, Teresa Bożym, Kazimierz Kaznowski, Tadeusz Domański, Jadwiga Miszczak, Jan Najs, Waldemar Wezgraj, Teresa Dąbrowska, Adam Nurzyński, Ryszard Mioduchowski, Leszek Wiśniewski, Ryszard Trubaj, Bogdan Świerzbiniński, Sławomir Czech i Andrzej Kopaczewski. Wybrano też Powiatową Komisję Rewizyjną w składzie: Wiesław Januszek, Andrzej Kiryczuk, Zenon Dymicki, Marek Siuciak i Stanisław Dąbrowski. Delegatami na Zjazd Wojewódzki PSL w Lublinie zostali Sławomir Czech, Kazimierz Kaznowski, Jan Najs, Ryszard Trubaj oraz dotychczasowi członkowie władz wojewódzkich PSL tj. Jerzy Maśluch, Bernard Kowalczyk i Zbigniew Gołacki. Na VIII Kongresie PSL powiat parczewski reprezentować będzie Sławomir Czech.

W ożywionej dyskusji podczas Powiatowego Zjazdu głos zabierali goście: Franciszek Jerzy Stefaniuk, Tadeusz Sławecki, Zdzisław Podkański, Henryk Makarewicz, Adam Czarnacki. Poruszono wiele tematów m.in. związanych z sytuacją rolnictwa w przededniu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, sytuacji politycznej w Polsce i w Polskim Stronnictwie Ludowym, problemami gospodarczymi i społecznymi w województwie i w powiecie. Na zakończenie Zjazd przyjął uchwałę wyznaczającą kierunki działalności PSL w powiecie. N.J.

Spotkanie Sybiraków w Chmielowie

Od 10 lat w Chmielowie (gm. Dębowa Kłoda) stoi obelisk upamiętniający zesłanych na Syberię i zmarłych tam żołnierzy AK z rejonu parczewskiego. Co roku jesienią odbywają się uroczystości w rocznicę aresztowań i deportacji akowców. Po nabożeństwie w miejscowej kaplicy Sybiracy i zaproszeni goście złożyli kwiaty pod obeliskiem i w okolicznościowych wystąpieniach wspominali tragiczne dni zsyłki dokonanej przez NKWD.

Obchody Dnia Edukacji Narodowej

10 października 2003 r. w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Parczewie odbyło się spotkanie władz samorządowych powiatu i wszystkich gmin z powiatu parczewskiego z dyrektorami placówek oświatowych, wyróżnionymi nauczycielami i działaczami Związku Nauczycielstwa Polskiego. W imieniu władz samorządowych życzenia przekazał starosta parczewski Adam Czarnacki. Wyróżniający się nauczyciele otrzymali z rąk burmistrza Parczewa, wójtów i starosty parczewskiego nagrody pieniężne. Z Parczewa nagrodzono: Bożenę Bojko, Teresę Ciesielską, Marzenę Czechowską, Teresę Dębską, Zofię Kopeć, Annę Lipską, Barbarę Ostapczuk, Elżbietę Polak, Halinę Turek, Zdzisława Chmielarza, Jarosława Pastora, Władysława Rzemienieckiego. Z Dębowej Kłody: Halinę Bartosz, Łucję Furmaniuk, Annę Sawczuk, Jerzego Goska, Stanisława Płowę, Krzysztofa Wrońskiego. Z Jabłonia: Marzenę Chilimoniuk, Krystynę Denekę, Cezarego Górczyńskiego, Henryka Drabko. Z Mi-

lanowa: Joannę Ciok, Zofię Lipkę, Bogumiłę Sienkiewicz, Halinę Surowiec, Małgorzatę Tokarzowską, Marzenę Zawiszę, Janusza Chilczuka i Michała Smoleńnia. Z Podedwórze: Annę Banaszczuk, Dorotę Pawłowską i Barbarę Sozoniuk. Z Siemienia: Elżbietę Malinowską, Alinę Zubkovicz, Tomasza Łagowskiego, Zbigniewa Serafina, Zenona Sokołowskiego. Z Sosnowicy: Krystynę Jaśkiewicz, Marzenę Waszczuk-Banczerz, Irenę Zielińską. Z placówek oświatowych prowadzonych przez samorząd powiatowy nagrody otrzymali: Agnieszka Czornak, Barbara Gosek, Bożena Kusiuk, Marta Lewczuk, Katarzyna Mularz, Agnieszka Piekarska, Anna Syczyńska, Marianna Wojtal, Zdzisław Chmielarz. Mirosław Kowalski i Stanisław Zubkovicz. Życzenia od władz ZNP przekazała odznaczona tego dnia Medalem Komisji Edukacji Narodowej prezes ZO ZNP w Parczewie Wiesława Tazbir. Całość uroczystości uświetniły występy zespołu „Trója na szynach” z SP nr 2 w Parczewie i młodzieży z LO w Parczewie. J.N.

***

Na tę uroczystość zostaliśmy zaproszeni również my – uczniowie Liceum Ogólnokształcącego imienia Mikołaja Kopernika w Parczewie. Naszym zadaniem było uświetnienie tej uroczystości występem Szkolnego Zespołu Artystycznego.

Spotkanie rozpoczęło się o godzinie 13.00 w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Parczewie. Wszystkich zebranych przywitał pan Jan Najs – kierownik Wydziału Oświaty w Starostwie. Następnie zespół muzyczny „3” ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Parczewie, pod kierunkiem pani Bożeny Filipowicz, rozpoczął część artystyczną. Młodszy koledzy zaprezentowali się wspaniale. Podbili publiczność ciekawą interpretacją piosenek. Ich wysiłek został nagrodzony gromkimi brawami, pamiątkowym podziękowaniem, i ku uciesze młodych artystów – słodyczami.

Przyszła kolej i na nas. Do tego wystąpienia przygotowaliśmy się przez dwa tygodnie pod kierunkiem pani profesor Bożeny Maliszuskiej i pani profesor Barbary Gosek.

Nieco stremowani, ale dobrze przygotowani, zaprezentowaliśmy dzieje Komisji Edukacji Narodowej i szkolnictwa w Polsce oraz recytacje i piosenki związane z tym świętem.

Zostaliśmy bardzo ciepło przyjęci przez publiczność. Ujęło nas duże zainteresowanie zgromadzonych gości, którzy z zaciekawieniem przysłuchiwali się naszym występom. Podobnie jak młodszy koledzy, zostaliśmy docenieni wielkimi brawami oraz pamiątkowym podziękowaniem, złożonym na ręce pani dyrektor Katarzyny Mularz.

Po zakończeniu części artystycznej wystąpiła pani Wiesława Tazbir – prezes ZNP, która uhonorowała nauczycieli złotymi odznakami. Nagrody przyznali także pan starosta Adam Czarnacki, pan burmistrz Stanisław Mroczek oraz wójtowie.

Kolejnym mówcą był przedstawiciel z Kuratorium Oświaty, a następnie głos zabrał Tadeusz Sławecki, który omówił aktualną sytuację szkolnictwa.

Uroczystość zakończyła się poczęstunkiem ze wspaniałym tortem.

My, ze swej strony, bardzo dziękujemy wszystkim, którzy umożliwili nam występ. Jesteśmy otwarci na kolejne propozycje czynnego udziału w tego typu uroczystościach.

Jolanta Goździk, uczennica klasy II
LO im. M Kopernika w Parczewie

Sukces strażaków z Parczewa

Pamiętkowa fotografia strażaków z Parczewa z szefami Straży Pożarnej; prezesem Zarządu Głównego OSP Waldemarem Pawlakiem i komendantem głównym Państwowej Straży Pożarnej gen. bryg. Teofilem Jankowskim

W dniach 12-14 września 2003 r. na stadionie Apatora w Toruniu odbyły się XI Krajowe Zawody Sportowo-Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych.

Lubelszczyznę reprezentowały Ochotnicza Straż Pożarna w Parczewie jako zwycięzca zawodów wojewódzkich 2002 r. i Ochotnicza Straż Pożarna Garbów (powiat Lublin), a także Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza z Hanny (powiat Włodawa).

W zawodach wzięły udział 33 drużyny sportowo-pożarnicze z całej Polski, które rywalizowały z sobą w dwóch konkurencjach: ćwiczenie bojowe oraz sztafeta pożarnicza 7x50 m. W konkurencji sztafeta pożarnicza drużyna z Parczewa okazała się bezkonkurencyjna uzyskując najlepszy czas zawodów 53,87 s, natomiast w ćwiczeniu bojowym 40,66 s.

Drużyna z Parczewa do tych zawodów przygotowywała się od maja bieżącego roku. Strażakom z Parczewa zabrakło 0,05 s, aby wygrać zawody. W nagrodę za zajęcie II miejsca otrzymali puchar Komendanta Głównego PSP oraz hydrauliczny zestaw ratownictwa technicznego.

Trzon drużyny parczewskiej stanowili młodzi strażacy w wieku 21-23 lat: Adam Olszewski, Łukasz Bieńko, Paweł Kalbarczyk, Łukasz Korzysz, Andrzej Koperczuk, Grzegorz Gogłuska, Daniel Rola, Bogusław Chudych, Marcin Protaś.

Do zawodów drużynę przygotowywali: asp. sztab. Krzysztof Kasperczuk – pracownik Komendy Powiatowej PSP w Parczewie i Wiesław Nowak – prezes OSP w Parczewie. Sprzęt i motopompę obsługiwał Stefan Bloch – z-ca naczelnika OSP i Janusz Przedziak.

Parczew ma swoje rondo w Bressuire

Władze Bressuire – małego miasteczka we Francji (departament Deux-Sèvres) – partnerskiego miasta Parczewa, postanowiły uczcić dziesięciolecie współpracy z lubelskim miasteczkiem w bardzo nietypowy, ale sympatyczny sposób. Oto na rondzie tranzytowej

drogi wiodącej przez miasto z Paryża, pojawiła się tablica z napisem „Rond-Point de Parczew” z namalowaną białoczerwoną flagą i herbem Parczewa.

Ciekawe, czym zrewanżują się władze Parczewa swoim francuskim sympatycznym przyjaciółom?

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

Jedenasty listopada,
Kto nie pomni – temu biada
Święto dziś – Niepodległości
Odzyskanej dzień wolności
Czas pokoju i swobody,
Którym chlubią się narody
Polska go tym bardziej ceni,
Bo byliśmy zniewoleni
Sto dwadzieścia lat niewoli
I zaborców trzech swawoli,
To tragiczne dwa powstania,
Czas katorgi i zesłania,
Polskiej krwi przelanej morze,
Nim wolności wzeszły zorze
Po dziś dzień widoczna blizna
Wszakże wolną dziś – Ojczyzna
Dla mojego pokolenia
To historia, nie wspomnienia
Smak wolności upragniony,
Któż doceni? Zniewolony!
My – od urodzenia wolni
Bądźmy też do tego zdolni
Łatwiej wolność utrzymywać,
Niż straconą odzyskiwać,
To, co przodków było truogą
Niech dziś będzie nam przestrogą
Wówczas – tam, gdzie polska strona
Będzie trwać „biało-czerwona”!

Wiktor Gadomski

Nowy budynek dla Gimnazjum w Sosnowicy

16 października Gimnazjum w Sosnowicy miało swoje wielkie święto – w trakcie obchodów Dnia Papieskiego i Święta Edukacji narodowej oddano do użytku nowy segment szkolny dla potrzeb Gimnazjum. W obiekcie o powierzchni 400 m² znajdują się cztery sale lekcyjne, pracownia komputerowa, pokój nauczycielski, szatnia i pomieszczenia socjalne. Koszt inwestycji wyniósł 440 tys. zł. Ponad 40% sfinansował wojewoda lubelski, 100 tys. zł przekazał marszałek województwa, a pozostałą część pokryła gmina.

W nowej pracowni komputerowej znalazło się 10 stanowisk do nauki informatyki. Dodajmy jeszcze, że Zespół Szkół w Sosnowicy (szkoła podstawowa i gimnazjum) otrzymał ostatnio sprzęt sportowy od Fundacji Izabeli i Adama Małyszów „Wystarczy chcieć”. Będzie on wykorzystywany w wyremontowanej sali gimnastycznej. Trwają też przygotowania do uruchomienia kuchni szkolnej, mającej przygotowywać posiłki dla uczniów.

Rozstrzygnięcie konkursów w Siemieniu

Starosta parczewski Adam Czarnacki wręcza Czesławowi Matejczukowi z Wólki Siemieńskiej puchar i dyplom za zajęcie I miejsca w konkursie „Na najładniejsze obejście gospodarskie” w gminie Siemień.

Od 1996 roku Rada Gminy w Siemieniu prowadzi roczny konkurs na „Najbardziej zadbane obejście gospodarsze” oraz „Na najładniejszy ogródek przydomowy” na terenie gminy Siemień. Nagrody i puchary dla najlepszych wręczone zostały na festynie z okazji „Dni Siemienia”.

W bieżącym roku w poszczególnych kategoriach najlepszymi okazali się:

„Najbardziej Zadbane Obejście Gospodarcze”:

1. Czesław i Julianna Matejczuk z Wólki Siemieńskiej zdobywając puchar Starosty Parczewskiego.
2. Mirosław i Urszula Szczygielscy z Kol. Miłków zdobywając puchar wójta gminy Siemień.
3. Edward i Urszula Momont z Jeziora zdobywając puchar wójta gminy Siemień.

„Najładniejszy Ogródek Przydomowy”:

1. Marzena Kamińska z Siemienia zdobywając puchar prezesa wydawcy „Dziennika Wschodniego”
2. Anna Ostap z Kol. Miłków zdobywając puchar przewodniczącego Rady Powiatowej w Parczewie.
3. Marianna Federowicz z Woli Tulnickiej zdobywając puchar przewodniczącej Rady Gminy w Siemieniu.

W konkursie na „Chłopa Gminy 2003 r.” najlepszym okazał się Stanisław Łobejko – sołtys wsi Augustówka – zdobywając puchar przewodniczącej Rady Gminy w Siemieniu.

W kategorii „Kobieta Gminy 2003 r.” najlepszą okazała się Dorota Golonka z Łubki – zdobywając puchar wójta Gminy Siemień.

Ryszard Kwiatek

Uczestnicy gminnego konkursu na „Chłopa i Kobiety Gminy Siemień 2003”

„Lubelszczyzna – na pograniczu narodów i kultur”

16 października 2003r. w Parczewskim Domu Kultury odbyły się eliminacje powiatowe VII Jesiennego Konkursu Recytatorskiego pod hasłem „Lubelszczyzna – na pograniczu narodów i kultur”. Poprzez ten temat Wojewódzki Dom Kultury pragnął zachęcić zainteresowanych konkursem do pogłębiania refleksji nad podstawową cechą Lubelszczyzny, jaką jest jej wielokulturowość. Związki pomiędzy kulturą polską, ukraińską, białoruską, żydowską a nawet ormiańską, zachodzące w tym regionie Polski od wielu wieków, sprawiły, że jest on niezwykle bogaty i różnorodny kulturowo. Konkurs został zorganizowany przez Powiatową Bibliotekę Publiczną – Centrum Kultury w Parczewie. Wzięło w nim udział 34 recytatorów ze szkół podstawowych i gimnazjów powiatu parczewskiego. Uczestnicy prezentowali wiersze i fragmenty prozy. Jeden utwór pochodził z literatury polskiej, drugi zaś z literatury powszechnej (ukraińskiej, białoruskiej).

Komisja w składzie Renata Bluj – instruktor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie oraz Apolinary Nosalski – regionalny literat, po zapoznaniu się z prezentacjami uczestników w trzech kategoriach wiekowych kl. I-III, kl. IV-VI oraz gimnazjum, zakwalifikowała do finału wojewódzkiego w Lublinie następujących recytatorów:

- Patryk Gózdź – Szkoła Podstawowa w Sosnowicy (instr. Irena Zielińska),
- Mateusz Płaza – Szkoła Podstawowa w Sosnowicy (instr. Irena Zielińska),
- Paweł Szymański – Szkoła Podstawowa w Sosnowicy (instr. Irena Zielińska),
- Marlena Klej – Szkoła Podstawowa w Milanowie (instr. Bogumiła Sienkiewicz),
- Izabela Szypulka – Szkoła Podstawowa w Dawidach (instr. Agnieszka Burzec).

Ponadto komisja postanowiła wyróżnić:

- Sylwię Kowalską – Szkoła Podstawowa w Podedwórzcu (instr. Agnieszka Hawryluk),
- Katarzynę Banaszczuk – Gimnazjum w Podedwórzcu (instr. Agnieszka Hawryluk),
- Katarzynę Ilczynę – Gimnazjum w Dębowej Kłodzie (instr. Elżbieta Malesa),
- Edytę Junak – Gimnazjum w Parczewie (instr. Elżbieta Siłuch),
- Magdalenę Goździk – Gimnazjum w Parczewie (instr. Anna Banacka).

Celem konkursu było doskonalenie recytatorów w sztuce pięknego mówienia tekstów literatury polskiej lub białoruskiej, ukraińskiej i żydowskiej. Mimo, iż temat konkursu był nietrywialnym wyzwaniem dla jego uczestników, cieszył się dużym zainteresowaniem.

Nagrodzeni i wyróżnieni otrzymali nagrody książkowe, a wszyscy uczestnicy eliminacji powiatowych – podziękowania. Nauczyciele otrzymali podziękowanie za przygotowanie młodzieży do konkursu.

Kamila Sternik

Spotkanie w Laskach

Z okazji pierwszej rocznicy otwarcia Środowiskowego Domu Samopomocy w Laskach miało miejsce sympatyczne spotkanie przedstawicieli ŚDS z Białej Podlaskiej, Radzyna Podlaskiego i Lasek.

W spotkaniu uczestniczyli pracownicy, personel ŚDS oraz zaproszeni goście: wiceburmistrz miasta i gminy Parczew Grażyna Danilkiewicz, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Parczewie Stanisław Spozowski ze współpracownikami. Wszystkich bardzo ciepło przywitała kie-

rownik ŚDS Jolanta Lichosyt oraz Stanisław Spozowski. Część artystyczną spotkania prowadziła Jadwiga Ogłodzińska – instruktor PBP-CK w Parczewie z Arturem Bójko – muzykiem.

Spotkanie rozpoczęła zaproszona do Lasek grupa dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Parczewie pod opieką Elżbiety Tracz i Danuty Szyprrowskiej. Mali artyści zaprezentowali publiczności barwną inscenizację pt. „Moda dla wszystkich”.

W dalszej części programu były konkursy, quizy, wspólne śpiewanie oraz tańce. Były też nagrody oraz wymieniony poczęstunek. Przedstawiciele zaproszonych ŚDS z żalem odjeżdżali z Lasek zapraszając gospodarzy z rewizytą do siebie.

Jadwiga Ogłodzińska

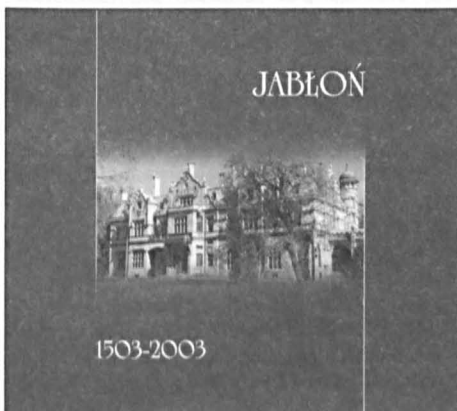
Koncert Chóru UMCS

25 lat pontyfikatu Jana Pawła II

Z okazji 25-lecia objęcia Stolicy Piotrowej przez Polaka – Karola Wojtyłę, odbyło się w Starostwie Powiatowym w Parczewie uroczyste spotkanie z udziałem władz powiatowych i gminnych, ze starostą parczewskim Adamem Czarnackim i przewodniczącym Rady Powiatu Waldemarem Wezgrajem oraz władz kościelnych z dziekanem parczewskim ks. prałatem Tadeuszem Lewczukiem na czele.

Spotkanie umilił wspaniałym koncertem Chór UMCS w Lublinie.

Uczestnicy spotkania

Folder o Jabłoni

Z okazji 500-lecia Jabłonia Urząd Gminy w Jabłoni, przy pomocy finansowej Województwa Lubelskiego, wydał okolicznościowy folder. Na 12 stronach pomieszczono teksty Ady Ukalskiej, Barbary Wikło i Stanisława Jadcza pre-

zentujące historię Jabłonia, historię parafii w Jabłoni, miejscowości w gminie, przyrodę gminy oraz oświatę i kulturę. Zdjęcia Danuty i Leszka Koczkodaj ubarwiły to piękne wydawnictwo promujące gminę.

14 września

• Uroczysta sesja Rady Gminy poprzedzona Mszą św. w miejscowym kościele parafialnym celebrowana przez ks. Grzegorza Stokarskiego, który wygłosił homilię o tym jaką rolę w życiu narodu, w życiu małej ojczyzny, odgrywa tradycja. Następnie w sali Zespołu Szkół Rolniczych w Jabloniu zebrali się radni, zaproszeni goście (wśród nich Leszek Kraczkowski – zastępca dyrektora Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego i Jerzy Michał Soldek – sekretarz Komisji Dialogu Społecznego w Lublinie), przedstawiciele władz samorządowych z pow. parczewskiego, sołtysi i przewodniczący Rad Sołeckich i in. Minutą ciszy uczczono pamięć zmarłych, którzy przez wieki pracowali na rzecz mieszkańców Jablonia i gminy.

Następnie okolicznościowy referat o historii Jablonia i okolic wygłosił prof. dr Albin Koprucki z UMCS w Lublinie. Wystąpienia uczestników obrad i występ zespołu artystycznego z Zespołu Szkół Rolniczych wypełniły program sesji.

• Widowsko historyczne „Gościna w Jabloniu”, na terenach za pałacem Zamoyskich, (ob. wł. Krystyny Ścieżka – Hojny), według scenariusza Barbary Wikło – emerytowanej nauczycielki ZSR w wykonaniu mieszkańców Jablonia. Poziom gry aktorów – amatorów, potwierdził słowa Amelii Łubieńskiej: „Ludzie zawsze byli tu dobrzy, a młodzież bardzo zdolna”.

„Gościna w Jabloniu” – widowisko historyczne

Nie urodziłam się w Jabloniu, nie przeżyłam tu swojej rozwichrzanej młodości, na cmentarzu nie ma grobów moich bliskich, a jednak zauroczyła mnie ta ziemia bogactwem swojej historii, śladami po ludziach, którzy tu żyli, pracowali, walczyli... Czy można o nich nie pamiętać? Czy można zapomnieć o Piotrze Strzyżewskim pułkowniku Wojsk Polskich, o Amelii Łubieńskiej, o kowalu Bronikowskim, o stolarzu Grzeszczuku, czy wreszcie można nie chlubić się Augustem Zamoyskim wielkim artystą, rzeźbiarzem znanym na całym świecie.

Wiele wspomnień o ludziach i niegdysiejszych czasach zamkniętych jest jeszcze w pamięci mieszkańców Jablonia i może kiedyś znowu pokazemy je w innym widowisku. Ważne jest, żeby młodzi ludzie, którzy wchodzą w dorosłe życie wiedzieli, znali dzieje swojej rodziny, swojej miejscowości i żeby mogli powiedzieć: Jabłoń to moje miejsce na ziemi.

Twórcy widowiska historycznego pt. „Gościna w Jabloniu” postawili sobie za cel przybliżenie dziejów ziemi Jabłońskiej i zachęcenie ludzi do odkrywania nowych faktów z przeszłości. Scenariusz widowiska opracowywany był w oparciu o prace naukowe, m.in.: pracę Doroty Michalak pt.: „Ziemia Mielnicka województwa podlaskiego w XVI i XVII wieku”, A. Wawrzyńczak „Rozwój wielkiej własności ziemskiej na Podlasiu XV-XVI wiek, Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego, pamiętniki Marii Łubieńskiej-Górskiej, Henryka Łusiewicza pt.: „Zespół Pałacowo-Parkowy”, Darii Matczuk „Historia zespołu Pałacowo-Parkowego w Jabloniu”.

Członkowie zespołu „Kalina” ubrani w ludowe stroje w składzie: Helena Potapczuk, Jan Potapczuk, Krystyna Pawłowska, Maria Januszko, Alicja Żygadło, Krystyna Paciorkowska, Wiesława Waszczuk, Leokadia Kusiuk, Alina Michalak, Jerzy Kapczuk, Włodzimierz Kusiuk, Tadeusz Kaciuczyk, Krzysztof Wołos, Tadeusz Januszko, przyjmowali gości z całych 500 lat. Pierwszy zjawił się na koniu Książ Wasyl Połubiński (Franciszek Korpysz) z pacholkiem (Adaś Marciniuk), który otrzymał te ziemie od Króla Aleksandra. Wnuczka Książa Maryna Kopciowa (Elżbieta Marciniuk) przyszła ze swoją córką Maryną Dembińską (Jola Łobejko). Zaraz za nimi wpadł raptus Aleksander Koniecpolski (Waldek Marciniuk) co porwał swoją żonę i jej

siostrę z klasztoru Benedyktynek spod Częstochowy i to w Wielkim Tygodniu. Przyszedł Piotr Strzyżewski (Lucjan Kowalski) ze swoim administratorem Nozdrowiczem (Mariusz Gomułka), który otrzymał srebrny medal w Królestwie Polskim za wzorowe gospodarowanie. Pojawiły się trzy piękne damy: Anna Sapierszanka najpierw Sanguszkowa, a potem Potocka (Małgorzata Wilczyńska), księżna Izabella Czartoryska (Natalia Ptasznik) i nie lubiąca wsi Emma Potocka, żona Piotra Strzyżewskiego (Milena Jakimiuk). Hrubantowi ogrodnikowi (Marian Kuniszyk) sprostowanemu przez Strzyżewskiego z Wiednia, dostało się za bałagan w parku od Księżnej Izabelli Łubieńskiej w widowisku reprezentowała Amelia (Agnieszka Ilczuk), cała w czerni jak przystało na czas żałoby po Powstaniu Styczniowym wraz ze swym synem Kazimierzem (Piotr Korpysz), który zmuszony był opuścić Jabłoń za pomoc udzielaną unitom. Był pop Mazanowski (Radosław Świdorski) i ksiądz Terlikowski (Damian Matczuk) – obaj jak przystało na nasze czasy objadali się smakołykami gościnowymi. Tomasz Zamoyski (Henryk Ziniewicz) zachwycał się remontem pałacu, a August Krasicki (Andrzej Gomułka) opowiadał jak to Niemcy w czasie I wojny światowej instalowali na wieży kościoła stację radiowo-telegraficzną. August Zamoyski (Janusz Kropiwiec), przyszedł ze swoimi najpierwszymi nauczycielami sztuki rzeźbiarskiej stolarzem Grzeszczukiem (Ryszard Chwałczuk) i Aleksandrem Bronikowskim (Tadeusz Łukasiuk). Kalistrat Głań (Tadeusz Głań) opowiadał o pierwszym sklepie spółdzielczym w Jabloniu. Ze wzruszeniem patrzyli widzowie na młodych gimnazjalistów ubranych w zbyt obszerne mundury, grających w widowisku rolę Kleberczyków: Przemek Koczkodaj, Szymon Kędracki, Hubert Pawłowski, Filip Kędracki, Bartek Kopiński, Karol Dymicki, Karol Gomułka, Leszek Chlebek, Kacper Kaczan, Michał Fiutka, Daniel Kapczuk, Michał Januszko, Przemek Cieśliński. Jadwiga Tokarska (Iwona Malczewska) mówiła o trudnych czasach wojny, a o tajnym nauczaniu mówił Marian Małowist (Marek Romaniuk), profesor Uniwersytetu Warszawskiego, ukrywający się w Jabloniu pod pseudonimem Józef Mili. Nauczyciele, państwo Bialicowie (Olga i Mieczysław Melaniukowie) serdecznie powitali swoich wychowanków. Wójt Andrzej

Wystąpienie wójta gminy Tomasza Matczuka podczas uroczystej sesji Rady Gminy

500 lat historii Jablonia jest ważnym wydarzeniem w życiu naszej wiejskiej społeczności. Ten wielki jubileusz przywołuje wspomnienia wielu momentów z życia mieszkańców Jablonia, jak również wielu ludzi, którzy ukochali tę ziemię i swoją pracą czynili ją bogatszą i piękniejszą. Cieszę się bardzo, że doczekałem tak wielkiego święta i jako wójt Gminy Jabłoń mogę do historii tej ziemi wnieść część naszej wspólnej pracy. Czasy, w których żyjemy, nie są łatwe, ale dla ludzi o gorących sercach, głębokiej tradycji chrześcijańskiej i wielkim przywiązaniu do ziemi ojców, nie ma rzeczy niemożliwych. Podejmujemy wiele inicjatyw, by wieś w naszej gminie była coraz nowocześniejsza. Przy wsparciu finansowym władz wojewódzkich, powiatowych oraz funduszy unijnych, plany realizujemy jak dotąd pomyślnie i szczęśliwie.

Mam zaszczyt z okazji tak doniosłej rocznicy i w obecności tak dostojnych gości, z głębi serca podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do uświetnienia uroczystości 500-lecia ziemi Jabłońskiej. Szczególne podziękowania składam również mieszkańcom gminy Jabłoń za aktywność i pomoc w realizacji naszych wszystkich trudnych planów.

Pięćset

Kaczan (Bogdan Cieśliński) spotkał drugiego legionistę, A. Krasickiego i pytał swoich rodaków czy w zgodzie świętują 500 lecie, „bo to różnie bywało”. Tak jak w roku 1938 przyjechał do Jablonia Jarosław Iwaszkiewicz (Ryszard Lisiecki), żeby spotkać swego przyjaciela Gucia i którym tak pięknie napisał w książce pt. „Podróż po Polsce”. Ozdobą widowiska była Madzia Drućka, która przypomniała widzom stare powiedzenie „Prejdziesz Kudry budesz mudry”, no i ona pierwsza poznała księdza Terlikowskiego, od którego jak to kiedyś bywało, dostała cukierek czekoladowy. Pieśni wojskowe wykonał pięknie zespół śpiewaczy „Seniorzy”: Józefa Arras, Józefa Kiszczak, Halina Matczuk, Maria Łobejko, Maria Januszko, Julia Jaszczuk, Józefa Kaczan, Henryk Kaczan, Roman Ukalski, Tadeusz Ilczuk, Stanisław Szajda, przy akompaniamentem akordeonowym pana Zbigniewa Bronikowskiego. Głos z widowni – Teresa Gomułka.

W całe widowisko wpleciona była legenda o Jabloniu napisana przez Apolinarego Nosalskiego. Jan (Jan Potapczuk), cały czas szukał Zbója Sławoja (Bogdan Michalak), na koniec znalazł zbója, przyprowadził go, a ten powiedział: „szanujcie się, kochajcie ziemię waszych ojców, pielęgnujcie tradycje i stare obyczaje i dumnie z podniesionym chołem dołączcie do Europy”. Za moment wrócił i powiedział: „Ja tu będę czuwał i jakby co!...”

Jesiennie promienie słoneczne dodawały przeziwnego uroku, a aktorzy – amatorzy, którzy przez wiele tygodni potrafili połączyć pracę zawodową, pracę w gospodarstwie z próbami, byli naprawdę wspaniali. I niech mi ktoś powie, że w Jabloniu nie można nic zrobić?

Serdecznie dziękuję wszystkim, którzy pracowali nad przygotowaniem widowiska: Małgosi Kędrackiej, Kasi Matczuk, Łodzi Kamoli za przepiękne kostiumy i scenografię, Teresie Gomułce, A. Sikorskiej, Renacie i Wiesławowi Koziołom, Magdzie i Jarkowi Kamolom, Adzie i Romanowi Ukalskim oraz pani Stanisławie Kuleszy – współwłaścicielce pałacu za, umożliwienie nam wystawienia widowiska na jej terenie.

Barbara Wikło

Biesiada Podlaska

- menu przygotowały panie z następujących miejscowości

Jabłoń

- Zespół „Kalina” - pierogi z soczewicą + termos
- Zespół „Seniorzy” - racuchy z dziurką, kompot z suszonych owoców
- Klub Seniora - bułki z marchwią, serem, kapustą i grzybami
- bigos - Szkoła Podstawowa

Gęś

- tartuchy z nadzieniem
- pączki ziemniaczane

Paszenki

- pierogi z kaszą gryczaną
- kulki serowe

Wantopol

- bułeczki z soczewicą, serem i kapustą z grzybami

Puchowa Góra

- placek ziemniaczany

Kudry

- racuchy kładzione
- faworki

Kalinka

- żurek staropolski

Kolano

- Kolano - flaki
- Kolonia Kolano - szarlotka

Dawidy

- Barszcz czerwony
- Paszteciki z nadzieniem
- Piernik

Wystąpiły:

- Dziecięcy Zespół Ludowy „Kukułki” z Paszenek,
- Zespół Śpiewaczy „Czeremcha” z Milanowa,
- Zespół Śpiewaczy „Jednolątki” z Siemienia,
- Zespół Śpiewaczy „Hetmanki” z Sosnowicy,
- Zespół Śpiewaczy „Seniorzy” z Jabłonia,
- Zespół Ludowy „Kalina” z Jabłonia.

21 września

- Odpust w Jabłoni. Uroczystą Mszę św. celebrowaną przez bp. Henryka Tomasika transmitowało Katolickie Radio Podlasie. Sprowadzone do Jabłonia relikwie św. Tomasza z Villanova przeniesiono po niesporach – w uroczystej procesji – do kościoła parafialnego w Jabłoni.

- Biesiada Podlaska – na stadionie w Jabłoni kobiety z poszczególnych wsi gminy, ubrane w stroje ludowe, prezentowały dawne potrawy – specjały w gminie. Degustacji potraw towarzyszyły występy zespołów ludowych, a wieczorem – zabawa ludowa. Całość tej imprezy prowadziła dyr. Gminnego Ośrodka Kultury, wielce zaangażowana w organizację obchodów 500-lecia Jabłonia – Katarzyna Matczuk.

Iat Jabłonia

22 – 27 września

- Zawody sportowe na stadionie – organizowane i prowadzone przez nauczyciela ZSR Jarosława Waszczuka.
- Wystawa w GOK pn. „*Jabłoń dawniej i dziś*”

28 września

- Odsłonięcie pamiątkowej tablicy i krzyży upamiętniających 500-lecie Jabłonia, w rocznicę zwycięskiej dla żołnierzy gen. Franciszka Kleeberga z SGO „Polesie” bitwy z wojskami sowieckimi pod Puchową Górą i Jabłoniem.

W rocznicę bitwy pod Jabłoniem

29 września 2003 roku był kulminacyjnym dniem obchodów 500-lecia Jabłonia i Ziemi Jabłońskiej. Uroczystość miała niezwykle charakter. O godz. 10.00 w kościele parafialnym odbyła się Msza św. z udziałem księdza Paszkowskiego - opiekuna rodzin katyńskich i ks. wyznania greko-katolickiego z Kostomłotów. Mszę św. w otoczeniu dostojnych gości celebrował ks. proboszcz Adam Patejuk, a transmitowało ją Katolickie Radio Podlasie.

Uroczystość uświetniły poczty sztandarowe ze szkół, Związku Kombatantów RP i OSP, wojska z Siedlec, orkiestra Urzędu Miasta w Parczewie i młodzież z klasy wojskowej Zespołu Szkół w Jabłoni.

Po Mszy św. odbyła się procesja na miejscowy cmentarz, gdzie leżą pochowani żołnierze WP, którzy zginęli pod Jabłoniem w bitwie z Armią Czerwoną. Po krótkiej modlitwie, apelu poległych, który prowadził major W.Kozioł, złożeniu wieńców od Starostwa Powiatowego, Urzędu Gminy, szkół, Związku Kombatantów RP i społeczeństwa Jabłonia, głos zabrał Tadeusz Górecki, syn porucznika Góreckiego, który zginął pod Jabłoniem.

Oddając hold tym, którzy zginęli w czasie II wojny światowej, oddaliśmy jednocześnie hold wszystkim, którzy przez wieki walczyli o naszą ziemię i niejednokrotnie oddali jej w darze to, co jest najpiękniejsze, najwartościowsze - życie.

Przy dźwiękach marszów wojskowych wszyscy udali się do kościoła pod pomnik (przy Urzędzie Gminy) – dar społeczeństwa upamiętniający rocznicę 500-lecia. Przewodnicząca obchodów Ada Ukalska w swoim przemówieniu podkreśliła, że dwa krzyże (przy kamieniu) katolicki i unicki, historia na zawsze wpisała w nasze ziemie. Kamień to dar Ziemi Jabłońskiej, a napis „Naucz nas liczyć dni nasze - abyśmy zdobyli mądrość serca” - ma zawsze przypominać społeczeństwu, że są wartości ważniejsze od materialnych, „Mądrość serca - to dobroć, miłość i wrażliwość”.

Ksiądz Adam Patejuk poświęcił krzyż katolicki a ojciec Roman Piętka – krzyż unicki.

Ksiądz Peszkowski w swoim wystąpieniu podkreślił, czym jest polskość, pamiętać o tych, którzy w darze oddali za nią życie, czym jest tradycja i jakie ma znaczenie dla każdego społeczeństwa. Odsłonięcia tablicy dokonali: starosta parczewski Adam Czarnacki, przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego, wójt gminy Tomasz Matczuk i przewodniczący Rady Gminy Władysław Burzec.

5 października

- Otwarcie Izby Pamięci Augusta Zamoyskiego
- Poświęcenie i wręczenie uczniom Gimnazjum im. Wincentego Witosa w Jabłoni sztandaru.

Izba Pamięci Augusta Zamoyskiego w Jabłoni

Historia zorganizowania Izby Pamięci Augusta Zamoyskiego rozpoczyna się w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych XX wieku i związana jest z internatem Zespołu Szkół Rolniczych w Jabłoni.

Jedną z grup młodzieży internatowej (chłopcy) usytuowana była w oficynie pałacowej i właśnie tam po raz pierwszy zorganizowano stałą ekspozycję wystawową składającą się ze zdjęć rzeźb Augusta Zamoyskiego i życiorysu artysty. Organizowane były wówczas spotkania młodzieży z Jadwigą Tokarską - córką rządcy majątku Zamoyskich i wieloletnią kierowniczą Szkoły Podstawowej w Jabłoni. Pani Jadwiga (zmarła w 1988 roku) przepięknie opowiadała o Auguście, o swojej z nim przyjaźni i zachęcała do zbierania pamiątek po tym niezwykłym człowieku.

Potem było szukanie autorów prac magisterskich o Zamoyskim i o Jabłoni (praca magisterska Teresy Olszewskiej pt. „Kontakty Augusta Zamoyskiego z Jabłoniem”, praca Henryka Eusiewicza pt. „Historia zespołu pałacowo-parkowego w Jabłoni”), wertowanie ksiąg parafialnych, zbieranie zdjęć, rozmowy z mieszkańcami Jabłonia pamiętającymi hrabię (Franciszką Dobrowolską, Heleną Łukasiuk, Zofią Oleksiewicz i innymi).

W 1991 r. w kwartalniku kresowym „Kamena” ukazał się artykuł J. Kamińskiego pt. „Hrabia pisze do Jabłonia” traktujący o życiu i twórczości Zamoyskich. W tekście autor zamieścił cytaty z reportażowej imprezy Marcina Króla, który pisał „w Jabłoni o Auguście Zamoyskim nikt nic nie wie”, a pan Kamiński

zadał pytanie: „czy nie można znaleźć w pałacu miejsca na niewielkie muzeum biograficzne jednego z największych polskich rzeźbiarzy”. Oburzyło nas wówczas twierdzenie o braku zainteresowania Zamoyskim wśród mieszkańców Jabłonia i nawet napisaliśmy do redakcji informację o początkach zbierania eksponatów, która ukazała się „Kamencie”.

Dziś wiemy, że wiele było racji w wypowiedzi M. Króla i J. Kamińskiego. Lata całe trwało zbieranie materiałów do dzisiejszej Izby. W 1993 młodzież z Zespołu Szkół Rolniczych mogła zobaczyć dzieła rzeźbiarza z Jabłonia na pierwszej powojennej wystawie autorskiej zorganizowanej przez Muzeum Narodowe w Warszawie.

Od tego roku wychowawcy grup męskich i kierownictwo internatu, przy ogromnym wsparciu Zofii Kasakowskiej-Szanajcy i Andrzeja Wata (syn Aleksandra i Oli Watów) rozpoczęli przygotowania do otwarcia w internacie męskim miejsca, które nosiło nazwę „Ślady Pamięci o Auguście Zamoyskim”.

Nie bez znaczenia był również kontakt z żoną artysty - Heleną Zamoyską mieszkającą we Francji i jej obecność w Jabłoni z okazji otwarcia w internacie kącika poświęconego A. Zamoyskiemu - 5 listopada 1994 roku.

Wszystkie nasze działania wspierał Zarząd Krajowy Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych w Warszawie i ówczesny wiceminister oświaty i wychowania prof. Tadeusz Pilch.

Prawie dziesięcioletnie prowadzenie Izby Pamięci w internacie

(dokończenie na stronie 8)

Pięćset lat Jabłonia

5 października

Izba Pamięci Augusta Zamoyskiego w Jabłoni

(dokończenie ze strony 7)

wykazały, iż wiedza mieszkańców Jabłonia o Zamoyskim nadal jest niepełna.

Powołane do życia w maju br. roku Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Jabłońskiej podjęło decyzję o zorganizowaniu Izby w miejscu ogólnie dostępnym i przejęcie nad nią opieki.

Rada Gminy Jabłoń uchwałą nr X/52/2003 z dnia 8 września 2003 roku przekazała lokal przy ul. Zamoyskiego 9c/6 (pomieszczenie w czworaku) Stowarzyszeniu Miłośników Ziemi Jabłońskiej z przeznaczeniem na Izbę Pamięci Augusta Zamoyskiego.

Czworak położony jest blisko pałacu i Zespołu Szkół Rolniczych w Jabłoni, które nosi imię tego wielkiego artysty rzeźbiarza.

Dzięki ogromnej pomocy gminnych władz samorządowych mogło dojść do uroczystego otwarcia Izby Pamięci A. Zamoyskiego w dniu 5 października 2003 roku, w ramach obchodów 500-lecia Jabłonia.

„Izba” Pamięci jest naprawdę izbą niewielką, nie ma w niej mebli pałacowych (w internacie były dwa fotele i szafy, które ówczesni wychowawcy i kierownictwo uchroniło od zniszczenia) jest kilka gablot - dziękujemy za nie dyrektorowi Zespołu Szkół Rolniczych w Jabłoni - w których eksponowane są listy Zamoyskiego, zdjęcia i dokumenty.

Izba posiada przekazane przez Helenę Zamoyską zdjęcia rzeźb Augusta Zamoyskiego wykonane przez wybitnego francuskiego fotografika Jean Dieuzaide, są też trzy ogromne zdjęcia rzeźby pt. „Głowa Wierki”, o której to rzeźbie wspomina J. Iwaszkiewicz w książce pt. „Podróże po Polsce”, a wykonane przez Eustachego Kossakowskiego.

Są pamiątki przekazane przez p. Ewę Zelek-Bzówkę, wójta gminy Jabłoń Tomasza Matczuka i p. Marię Wardak.

Ciągle liczymy na przekazywanie do Izby Pamięci pamiątek po Augustzie Zamoyskim, bo przecież w wielu domach jabłońskich jeszcze one są i może tam nie mają większego znaczenia.

Mamy również nadzieję na wsparcie finansowe firm i osób prywatnych przy pracach remontowych Izby, które jeszcze trwają.

Izba Pamięci Augusta Zamoyskiego jest jeszcze jedną placówką kulturalno-oświatową w naszym regionie, a na pewno jedyną w Polsce, poświęconą temu wybitnemu twórcy.

Wierzymy, że działalność Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Jabłońskiej wspierana będzie przez władze powiatowe i wojewódzkie.

P.S.

Stowarzyszenie dziękuje za pomoc w przygotowaniu Izby do otwarcia Krystynie Misińskiej, Adzie Ukalskiej, Małgorzacie Kędrackiej, Annie i Jerzemu Sikorskim, Justynie Denece, Katarzynie Matczuk, Marcie Borowiec, Edycie Potapczuk, Agnieszce Ilczuk, Natalii Ptasznik, Mileniu Jakimiuk, Lucjanowi i Erykowi Kowalskim, Karolowi Gomułce, Annie Mikitiuk, Darkowi Nastajowi, Marcie Bujan, Bogdanowi Michalakowi i wszystkim, którzy nie zostali wymienieni.

Sztandar dla Gimnazjum im. Wincentego Witosa

Dzień 5 października był szczególnie ważny dla uczniów, nauczycieli i całej społeczności związanej z Gimnazjum im. Wincentego Witosa w Jabłoni, ponieważ szkole został nadany sztandar. Był to jednocześnie dzień kończący obchody jubileuszu 500-lecia Jabłonia.

Uroczystość rozpoczęto Mszą św. w miejscowym kościele odprawioną przez ks. Adama Patejuka. Podczas mszy dokonano poświęcenia sztandaru, a po jej zakończeniu odbył się przemarsz uczestników pod Izbę Pamięci Augusta Zamoyskiego. Po uroczystym otwarciu Izby udano się na teren Gimnazjum. Na wstępie odśpiewano hymn narodowy. Jako pierwsi głos zabrali dyrektor szkoły Cezary Górczyński i prezes Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Jabłońskiej Barbara Wikło, dokonano powitania gości. W dalszej części prowadząca uroczystość Bożena Szypulska przedstawiła sprawozdanie z prac związanych z nadaniem sztandaru szkole, a uczennica kl. III Diana Król przybliżyła informacje o patronie szkoły. Ważnym punktem uroczystości było przekazanie sztandaru przez poczet rodziców pocztowi sztandarowemu uczniów. Nastąpiło to po wcześniejszym odczytaniu przez przewodniczącą Rady Gminy Jabłoń Władysława Burca uchwały o nadaniu sztandaru Gimnazjum w Jabłoni oraz symbolicznym wbiciu gwoździ okolicznościowych i sponsorskich. Następnie dyrektor przeprowadził ślubowanie klas

pierwszych, po czym głos zabrali zaproszeni goście: m.in. wicekurator oświaty Sławomir Sosnowski, dyrektor Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego Leszek Kraczkowski. Przewodnicząca Komitetu Obchodów 500-lecia Jabłonia Adela Ukalska podsumowała przebieg wszystkich uroczystości oraz podziękowała wszystkim, którzy włączyli się czynnie w ich przygotowania.

Kolejnym etapem było odsłonięcie tablicy upamiętniającej obchody jubileuszu.

Uroczystość zakończono częścią artystyczną w wykonaniu uczniów Gimnazjum. Uczniowie klas pierwszych zaprezentowali montaż słowno-muzyczny „Mój dom, moja mała Ojczyzna”, a grupa starszych uczniów przedstawiła widowisko teatralne nawiązujące do miejscowego folkloru. Sięgnięto do początku XX wieku, kiedy to w barwny sposób obchodzone były obrzędy weselne. Przedstawiono obrzęd swatów, wesela, przenosin oraz pożegnania domu rodzinnego. Młodzież udowodniła, że tradycje, które wplotły się w życie rodzinne i religijne, są wciąż kulturowane przez nią i cenione. Scenariusz widowiska napisały nauczycielki Bożena Szypulska i Iwona Malczewska. Choreografię tańców ludowych przygotowała Marzena Zieńczyk, a scenografię - przedstawiającą wnętrze wiejskiej chaty z dużą ilością oryginalnych sprzętów zaprojektowała i wykonała Barbara Wiczuk.

Podziękowania

To były piękne dni. Nie jestem rodowitą mieszkanką Jabłonia, ale z tą miejscowością związałam całe swoje życie zawodowe, życie nauczyciela.

Cieszę się niezmiernie, że mogłam przewodniczyć Komitetowi Obchodów tego pięknego jubileuszu Jabłonia. Korzystając z okazji chciałabym podziękować wszelkim władzom i całemu społeczeństwu gminy Jabłoń za zaangażowanie w obchody 500-lecia. Szczególnie dziękuję Urzędowi Marszałkowskiemu, który wsparł nas finansowo w realizacji programu obchodów, a także ks. A. Patejukowi za piękną oprawę liturgiczną jubi-

leuszu. Dziękuję za pomoc i współpracę wójtowi gminy T. Matczukowi i przewodniczącemu Rady Gminy Wł. Burcowi. Lista podziękowań jest bardzo długa, ale jeśli Redakcja pozwoli, to wymienię jeszcze nazwisko Barbary Wikło- autorki scenariusza widowiska historycznego i animatorki utworzenia Izby Pamięci Augusta Zamoyskiego, a także pani sekretarz Urzędu Gminy Krystyny Misińskiej. Jeszcze raz bardzo wszystkim dziękuję.

*Ada Ukalska
przewodnicząca Komitetu Obchodów
Jubileuszu 500-lecia Jabłonia*

Tam, gdzie szemrze Konotopa...

Przy trakcie włodawskim, w odległości paru kilometrów od Parczewa, osadę Łapy założyli „wolni”, którzy opuszczali gród Parczew nie mogąc znieść poddaństwa. Ukrywali się w głębi lasów, trudnili wyrębem drzew, sprzedają polan drzewnych, bartnictwem i drobnym rzemiosłem. Grodzianie w handlu zamiennym nabywali od nich wyroby z drewna, opał i budulec.

Stępków – to nazwa wsi wywodząca się od słowa „stępa”, czyli sposobu biegu konia.

Mieszkańcy Łap – Stępkowa, udzielali się czynnie w obrocie grodzian, rozsyłali wici (oznaki niebezpieczeństwa). Dlatego też uhonorowano ich szlachectwem i nadano na własność pola.

Charakterystyczne są krzywe miedze w kształcie litery „S”, ciągnące się nawet trzech kilometrów od granicy Plebaniej Woli aż po Łapy, do lasu. Poletka te miały szerokości na dwa do trzech pokosów. Prócz tego niektórym zasłużonym „szlachcicom” nadano z dóbr królewskich, przygrodzkich, pola kwadratowe zwane „Mieszczkie”.

Droga wiejska ciągnęła się poza zabudowaniami i gumnem. Stodoły stały na wyższym terenie, zaś drewniane domy porozrzucane, ułożone w szachownicę, ogrodzone płotkami - „sztachetkami” z wrotami obustronnymi, rozlokowały się w dolinie rzeczki odprowadzającej wody z bagien leśnych, mokradeł, trzęsawisk spod Makoszki i Sowina, skrajem Plebaniej Woli, Stępkowa aż po Łapy, do rzeczki Kłodzianki.

W Stępkowie domy stały skierowane ku sobie, można było ścieżką krętą, między domami, przemieszczać się wzdłuż wsi. Często ścieżka trafiała w drzwi domu, więc należało obejść dom, by dalej podążać.

Szlachta zaściankowa podlegała staroście grodzkiemu. Nie odrabiała pańszczyzny, a podatek płaciła produktami, pieniędzmi, bądź jako „siła zaciężna”. Losy mieszkańców Stępkowa były podobne, jak losy mieszkańców innych wsi.

W 1914 r. Stępków został zniszczony przez wojska carskie. Od tego czasu wiele się zmieniło. Ilość lasów zmniejszyła się, zmelio-

rowano bagna i trzęsawiska. Obecnie wieś otaczają pola uprawne, łąki oraz sąsiednie wsie. W latach międzywojennych w połowie wsi stała jeszcze karczma – wyszynk.

Szkoła w Stępkowie istniała od 1912 r. Początkowo była „szkółką zapieckową”, z nauczycielem Lucjanem Lewczyńskim. Od 1919 r. była to już szkoła polska, jednoklasówka. Od 1953-1956 r. - „dwuklasówka”. W 1956 r. utworzono szkołę o trzech nauczycielach. Klasy mieściły się w trzech budynkach oddalonych od siebie. 3 września 1961 r. uroczystie oddano do użytku szkołę tysiąclecia. W ostatnich latach, po reorganizacji, w szkole tej uczą się uczniowie klas młodszych; średnie i starsze klasy uczęszczają do szkół w Dębowej Kłodzie i Parczewie (w większości).

Na skraju Stępkowa, od strony Siedlik, stał jeszcze w okresie międzywojennym drewniany dworek zarządcy. Dwa kilometry od Stępkowa, jadąc krętą drogą w kształcie litery „S”, znajduje się wieś *Plebania Wola*. Jest to pozostałość gruntów danych plebanowi z Parczewa. Od dworu wiódł trakt przez Stępków ku Siedlikom. Wieś ciągnęła się wzdłuż drogi – zabudowania rozlokowano po jej obu stronach. *Borki* – to kolonia zbudowana wśród otwartych pól.

Z bagienno kompleksu leśnego wypływa źródło i jako rzeczka Konotopa oddziela Plebanie Wołę od *Makoszki*. W XVII wieku na skraju przyleśnym osiedlił się pszczelarz Makosz, którego żona zajmowała się zbieractwem ziół leczniczych. Była znachorką. Wszyscy mieszkańcy okolicznych wsi szukali u niej pomocy. Pomoc Makoszki była częstokroć skuteczna.

Konotopa kieruje swój kręty bieg na zielone tereny w pobliżu *Sowina*. Jest to osada przygrodzka, zarządzana w owych czasach przez wójta.

Dalej Konotopa płynie przez środek Parczewa, łącząc się z Piwonią i razem swe wody toczą ku rzece Tyśmienicy w pobliżu jeziora siermieńskiego.

Siedliki – to wieś odległa od Parczewa około 1,5 kilometra. W okresie międzywojennym zasiedlona na parcelach podmiejskich, ale po wykupie działki.

Lechosław Płowaś

Działacze ZNP w powiecie parczewskim

WAWRZYNIEC SWEKLEJ

Sweklej Wawrzyniec s. Stefana i Marianny z domu Naumiuk urodził się 08. 08. 1909 roku w miejscowości Radcze, gm. Milanów, pow. Parczew, woj. Lubelskie w rodzinie chłopskiej jako jeden z siedmiorga rodzeństwa. Po ukończeniu w 1927 roku Szkoły Powszechnej w Radczu rozpoczął pracę zawodową jako praktykant w warsztatach ślusarskich Pana Hurki w Parczewie, a następnie od 1929 roku zawód ślusarza.

Po ukończeniu szkoły został powołany do wojska w Brześciu gdzie w 1930 roku ukończył pięciomiesięczny kurs telegraficzny, a 1934 roku ukończył szkołę kierowców samochodowych w Łomży. Natomiast w 1948 r. ukończył pedagogiczny kurs praktyk w Zakładach Przemysłu Metalowego w Poznaniu i w 1952 r. praktykę wacacyjną w Śląsko-Dąbrowskiej Fabryce Urządzeń Mechanicznych w Dąbrowie Górniczej.

Po powołaniu w 1929 r. do wojska pracował w warsztatach wojskowych w Brześciu n. Bugiem jako podmajstrzy i kolejno w Grodnie jako majster, a po ukończeniu Szkoły Poligraficznej i otrzymaniu stopnia kaprala w 1939 r. ożenił się z Panną Eugenią Gromadzką mieszkanką Łomży. Po wybuchu wojny został wzięty do niewoli niemieckiej gdzie przebywał dwa lata w obozie Stalag I A jako nr 9681. Po powrocie z niewoli pracował jako ślusarz w prywatnym warsztacie, a następnie od połowy 1948 r. podjął pracę jako instruktor i wykładowca na Kursach Kierowców Samochodowych w Łomży

Od 1.09. 1948 r. podjął pracę jako nauczyciel zawodu w Publicznej Średniej Szkole Zawodowej w Łomży gdzie w 1950 roku wstąpił do ZNP koła w Łomży.

W 1952 roku podjął pracę w Zasadniczej szkole Zawodowej w Parczewie jako nauczyciel zawodu.

W roku n1956 został aresztowany w Parczewie z podejrzeniem o przynależność do Armii Krajowej i udział organizacji podziemnej. Po zwolnieniu zastosowano dozór milicyjny i konieczność codziennego meldowania się na posterunku milicji zniesiony po roku.

W 1956 roku został wybrany na Prezesa Oddziału Powiatowego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Parczewie, którą to funkcję pełnił przez dwie kadencje. W okresie pracy w Parczewie pełnił ponadto funkcję Kuratora Sądowego, był działaczem PCK. Za swoją pracę otrzymał medale i odznaczenia: 22 lipca 1955r. - Medal 10-lecia PRL, 29 sierpnia 1959r. - Krzyż Partyzancki, 19 października 1961 r. Złota Odznaka ZNP i 27 kwietnia 1962 r. Oznaka Honorową PCK, natomiast w 1963 r. awansowany został do stopnia Chorążego Armii Krajowej. Odznaczony był również Medalem Zwycięstwa i Wolności i Odznaką Grunwaldzką.

Zmarł nagle w trakcie prowadzenia zajęć w Zasadniczej Szkole Zawodowej w Parczewie w dniu 16 czerwca 1965 r. i został pochowany na cmentarzu parafii pw. Św. Jana Chrzyciela w Parczewie.

Opracował zięć Henryk Bartoszek w oparciu o dokumenty znajdujące się w archiwum akt osobowych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Parczewie oraz w posiadaniu syna Andrzeja Swekleja zamieszkałego w Płocku.

VI Bieg Rybaka w Siemieniu

8 października na terenie Zespołu Placówek Oświatowych w Siemieniu odbył się VI Bieg Rybaka. Udział w nim wzięło ok. 520 uczestników. Za pierwsze 3 miejsca w biegach indywidualnych zostały wręczone dyplomy zaś za miejsca drużynowe puchary i dyplomy.

Wyniki:

- I Szkoła Podstawowa Kamionka – Puchar Wójta Gminy Siemień p. Jerzego Styczyńskiego
  - II Gimnazjum Czemierniki – Puchar Prezesa Gospodarstwa Rybackiego w Siemieniu p. Edwarda Łagowskiego
  - III Gimnazjum Siemień – Puchar Prezesa Zakładu Produkcji Tkanin w Siemieniu p. Sylwestra Sobieckiego
  - IV Szkoła Podstawowa Suchowola – Puchar Dyrektora ZPO w Siemieniu p. Tomasza Łagowskiego
- Gimnazjum Podedwórze – Puchar Prezesa ULPKS „Promyk” p. Jerzego Styczyńskiego
- Na koniec biegów zostały rozlosowane trzy nagrody niespodzianki, tzn. trzy duże, żywe karpie z Gospodarstwa Rybac-

kiego w Siemieniu. Nagrody wręczyli dyr. Gimnazjum w Siemieniu p. Stanisław Teleon i Prezes ULPKS „Promyk” p. Jerzy Styczyński.

Na biegi przybyli zaproszeni goście: Sekretarz Rady Wojewódzkiej LZS p. Elżbieta Orzechowska, przedstawiciele Rady Wojewódzkiej LZS p. Lidia Grządek i p. Zdzisław Czerkas, Wójt Gminy Siemień p. Jerzy Styczyński, przewodnicząca Rady Gminy p. Anna Sadkowska, prezesi Firm p. Edward Łagowski i p. Sylwester Sobiecki, kierownik Gminnego Zespołu Obsługi Szkół p. Tomasz Kanak, prezes UKS „Łabędź” w Siemieniu p. Andrzej Turowski, sekretarz Gminy p. Stanisław Dawidek oraz wszystkim nam znani p. Tadeusz Maziejuk i p. Andrzej Kołpak.

Chciałbym podziękować uczniom z Gimnazjum w Siemieniu oraz p. Cezaremu Głowce w przygotowaniu trasy biegów, p. Andrzejowi Wojtalowi z GOK w Siemieniu za przygotowanie nagłośnienia oraz wszystkim nauczycielom, którzy przyczynili się do sprawnego przeprowadzenia zawodów sportowych. Zapraszamy ponownie za rok na VII Bieg Rybaka.

Arnold Tomasz Łagowski

Zawody powiatowe SZS w Parczewie

Sztafetowe biegi przełajowe

Grupa wiekowa - „Igrzyska” (szkoły podstawowe)

Dziewczeta

Parczew, 25.09.2003 r.

1. SP nr 2 Parczew
2. SP Sosnowica
3. SP nr 1 Parczew
4. SP Przewłoka
5. SP Dawidy
6. Uhnin

Chłopcy

Parczew, 25.09.2003 r.

1. SP nr 2 Parczew
2. SP nr 1 Parczew
3. SP Przewłoka
4. SP Rudno
5. Uhnin
6. SP Sosnowica
7. SP Paszenki

Grupa wiekowa - „Gimnazjada” (gimnazja)

Dziewczeta

Parczew, 23.09.2003 r.

1. GP Siemień
2. GP Jabłoń
3. GP Dębowa Kłoda
4. GP Parczew
5. GP Sosnowica

Chłopcy

Parczew, 23.09.2003 r.

1. GP Parczew
2. GP Siemień
3. GP Jabłoń
4. GP Sosnowica
5. GP Dębowa Kłoda

Grupa wiekowa - „Licealiada” (szkoły średnie)

Dziewczeta

Parczew, 23.09.2003 r.

1. LO Parczew
2. ZSR Jabłoń
3. CKU Parczew

Chłopcy

Parczew, 23.09.2003 r.

1. CKU Parczew
2. LO Parczew
3. ZSR Jabłoń
4. ZSO Milanów

Imprezy sportowe w gminie Siemień

Piłkarski turniej LZS o Puchar Starosty Parczewskiego

15 sierpnia na boisku w Milkowie rozegrany został turniej LZS o Puchar Starosty Parczewskiego. Wzięło w nim udział 5 zespołów z terenu powiatu Parczewskiego i Radzyńskiego. Turniej rozegrano systemem "każdy z każdym" 2 x 15 min.

Końcowa tabela przedstawiała się następująco:

1. LKS Milanów
2. LKS "Orzeł" Ciemierniki
3. LUKS "Komar" Podedwórze
4. LZS "Wodnik" Siemień
5. LZS "Tornado" Branica

Zwycięska drużyna otrzymała Puchar Starosty Parczewskiego, druga drużyna otrzymała Puchar Wójta Gminy Siemień a trzecia Puchar Rady Powiatowej LZS w Parczewie.

Turnieje LZS w piłce siatkowej

3 sierpnia na boisku w Siemieniu rozegrano turniej w LZS w Piłce siatkowej mężczyzn. W turnieju wzięły udział 4 drużyny. Grano systemem każdy z każdym do dwóch wygranych setów. Zwyciężyła drużyna LZS Bojanówka przed LZS Dawidy i LZS Siemień. Zwycięska drużyna otrzymała Puchar RG LZS w Siemieniu.

17 sierpnia w Milkowie rozegrano turniej o Puchar Wójta Gminy Siemień. W turnieju wzięło udział 4 drużyny. Zwyciężył LZS Dawidy przed LZS Jabłoń, LZS Laski i LZS Gródek Szlachecki.

24 sierpnia na boisku w Glinnym Stoku rozegrano kolejny turniej piłki siatkowej mężczyzn. Po raz kolejny zwyciężyła drużyna LZS Bojanówka /pow. Radzyń Podl./ przed LZS Laski, LZS Dawidy i LZS Koczergi. Zwycięzcy otrzymali Puchar RG LZS w Siemieniu a druga drużyna Puchar ufundowany przez radną Henrykę Michaluk.

Turniej piłki nożnej OSP

27 sierpnia na boisku w Jeziorze rozegrano turniej w piłce nożnej drużyn OSP z gminy Siemień. W turnieju wzięło udział 5 jednostek OSP. Grano systemem każdy z każdym 2 x 10 min. Zwyciężyła drużyna OSP Siemień przed OSP Wola Tulnicka. Następne miejsca zajęły: OSP Działyń, OSP Jezioro i OSP Glinny Stok. Zwycięska drużyna otrzymała puchar Prezesa Zarządu Gminnego OSP, druga drużyna Puchar Komendanta Gminnego OSP a trzecia Puchar RG LZS Siemieniu.

R.K.

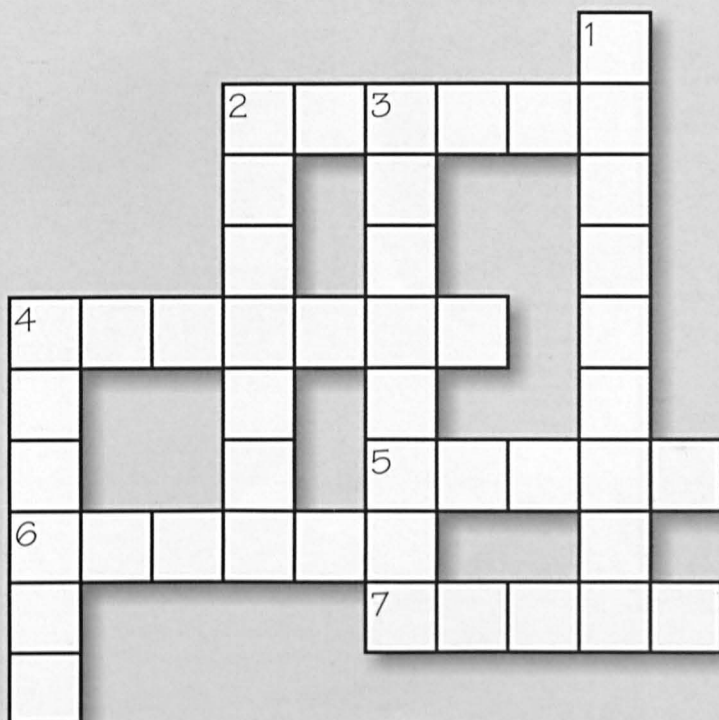

Uczestnicy turnieju piłki siatkowej w Milkowie

Zawodnicy ULKS „Komar” z Podedwórza na turnieju w Siemieniu

Kącik szaradziarski nr 11 (19)

Krzyżówka

Rozwiązanie krzyżówki prosimy nadsyłać do dnia 30.11.2003 r. na adres redakcji: 21-200 Parczew, ul. Żabia 24 wyłącznie na kartkach pocztowych z dopiskiem „Krzyżówka”. Za prawidłowe rozwiązanie wylosowana zostanie nagroda książkowa. Nagroda do odebrania w redakcji.

N.J.

Rozwiązanie krzyżówki z nr 9 (17) – Poziomo: Pilica, Opoczno, Solec, słowik, olsza, Pionowo: Kazimierz, Parczew, letnisko, opaska.

Nagrodę książkową wylosowała Ewa Lewczuk z Parczewa.

POZIOMO:

2. pora roku
4. ma go strażak
5. wielki przekręt
6. zawracanie głowy nogami
7. bywa słomiany

PIONOWO:

1. ma ją telefon komórkowy
2. wójłokowe buty
3. z niego tosty
4. bywa ratunkowa

500 LAT JABŁONIA

Nz górnym i z boku – fragmenty imprezy plenerowej „Gościna w Jabłoniu”

Nz poniżej wicedyrektor Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego Leszek Kraczkowski otwiera Izbę Pamięci Augusta Zamoyskiego

Nz. poniżej – wnętrze Izby Pamięci Augusta Zamoyskiego

Gimnazjum im. W. Witosa w Jabłoni otrzymało 5 października sztandar.
Nz. moment ślubowania uczniów na nowy sztandar.

Wydawca:
Zespół redakcyjny:

Adres redakcji:

Druk:

Parcewskie Stowarzyszenie Twórców i Animatorów Kultury w Parcewie.
Mariola Czarnacka, Stanisław Jadczyk /redaktor naczelny/, Jan Najs,
Apolinary Nosalski, Bogumiła Sarnowska, Lechosław Płowaś.

21-200 Parcew, ul. Żabia 24, tel. /0-83/ 355-15-76; e-mail: oswiata@parcew.pl
Materiałów redakcyjnych i nie zamówionych redakcja nie zwraca.

Zakład Poligraficzny „AWA-Druk” Radzyń Podlaski, ul. Dąbrowskiego 4a, tel/fax (083) 352-25-91

